# KOMISIJA

## ODLOČBA KOMISIJE

**z dne 10. decembra 2003**

**o državni pomoči, ki jo je Nemčija v obliki posojila družbe za tvegani kapital (*Wagnisbeteiligungsgesellschaft*) in deželne družbe za pospeševanje (*Landesförderinstitut*) dodelila v korist Neue Harzer Werke GmbH**

*(notificirano pod dokumentarno številko K(2003) 4496)*

**(Besedilo v nemškem jeziku je edino verodostojno)**

**(Besedilo velja za EGP)**

(2005/564/ES)

KOMISIJA EVROPSKIH SKUPNOSTI JE –

ob upoštevanju Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti in zlasti prvega pododstavka člena 88(2) Pogodbe,

ob upoštevanju Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru (EGP) in zlasti člena 62(1)(a) Sporazuma,

ob pozivu zainteresiranim stranem, naj vložijo svoje pripombe skladno z zgoraj navedenimi členi ([1]) ter ob upoštevanju njihovih pripomb,

ob upoštevanju naslednjega:

### I. POSTOPEK

(1) Nemčija je s pismom z dne 23. februarja 1999 obvestila Komisijo, da je dodelila državno pomoč v korist družbe Neue Harzer Werke GmbH („NHW“).

(2) Komisija je s pismom z dne 13. julija 2000 obvestila Nemčijo, da je v zvezi s pomočjo sklenila sprožiti postopek, določen v členu 88(2) Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti.

(3) Odločitev Komisije o sprožitvi postopka je bila objavljena v *Uradnem listu Evropskih skupnosti* ([2]). Komisija je zainteresirane strani pozvala, naj predložijo svoje pripombe glede pomoči.

(4) Dne 17. oktobra 2001 je Komisija sprejela negativno odločbo (Odločba 2002/377/ES o državni pomoči, ki jo je izvedla Nemčija v korist Neue Harzer Werke GmbH ([3]) glede dela pomoči, namenjenega prestrukturiranju podjetja v obdobju od leta 1996 do 1999.

(5) Komisija je s pismom z dne 17. oktobra 2001 Nemčijo obvestila, da se je glede preostalih ukrepov odločila za postopek, določen v členu 88(2) Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti.

([1]) UL C 301, 21.10.2000, str. 16, in UL C 32, 5.2.2002, str. 9.
([2]) Glej opombo 1.
([3]) UL L 134, 22.5.2002, str. 51.

(6) Sklep Komisije o razširitvi postopka je bil objavljen v *Uradnem listu Evropskih skupnosti* ([4]). Komisija je zainteresirane strani pozvala, naj predložijo svoje pripombe glede pomoči.

## II. **OPIS POMOČI**

(7) Prejemnica pomoči, družba NHW, se nahaja v nemški zvezni deželi Saška-Anhalt, ki je prejemnica pomoči za območja v smislu člena 87(3)(a) Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti. NHW je bila ustanovljena marca 1996, ko so njeni lastniki od stečajnega upravitelja z delitvijo premoženja prevzeli podjetje v stečaju Harzer Werke GmbH. Družba NHW se je ukvarjala z ulivanjem železa. Imela je dve proizvodni liniji, eno za litje v pesek, drugo pa za centrifugalno litje.

(8) NHW je morala 24. julija 2000 podati vlogo za insolventnost. Po stečaju je upravitelj s privolitvijo sveta upnikov 4. januarja 2001 delnice podjetja prodal novemu investitorju, podjetju ASSET GmbH, za ceno 1 DEM.

(9) Nemčija je v nadaljevanju obvestila Komisijo, da so bila prizadevanja novega vlagatelja, ASSET GmbH, da bi julija 2001 vnovič zagnal podjetje, neuspešna ter da je treba postopek v primeru insolventnosti nadaljevati.

(10) Po mnenju Nemčije je bilo treba zato posamezno premoženje razdeliti v skladu z običajnim postopkom v primeru insolventnosti, da se zadovolji upnike NHW. Dejavnosti v zvezi z litjem v pesek so bile ustavljene 21. decembra 2001, premoženje pa je bilo likvidirano. Obrat za centrifugalno litje je nadaljeval proizvodnjo med stečajnim postopkom in je, ob soglasju sveta upnikov, predviden za prodajo s strani upravitelja novemu investitorju v okviru premoženjskega dogovora.

(11) Ta preiskava pokriva prestrukturiranje NHW med letoma 1996 in 1999.

(12) Leta 1996 je bil narejen načrt prestrukturiranja, ki je predvideval oživitev podjetja v treh letih. Stroški prestrukturiranja so znašali 8 431 203 EUR (16 490 000 DEM). Ob upoštevanju načrta je bilo NHW odobrenih 4 963 110 EUR (9 707 000 DEM) pomoči za prestrukturiranje podjetja med letoma 1996 in 1999.

(13) Financiranje prestrukturiranja naj bi bilo naslednje:

*Tabela 1*

**Javni prispevki za prestrukturiranje**

*(v DEM)*

| | | |
|---|---|---|
| 1. | Investicijska podpora „Gemeinschaftsaufgabe (GA-Mittel)“ ([1]) | 4 402 000 |
| 2. | Investicijska subvencija „Investitionszulage“ ([2]) | 531 000 |
| 3. | Posojilo WBG ([3]) „Konsolidierungsprogramm“ ([4]) | 2 000 000 |
| 4. | Posojilo LFI ([5]) „Konsolidierungsprogramm“ ([6]) | 744 000 |
| 5. | Podpora BvS ([7]) | 2 000 000 |
| | **Skupaj** DEM | 9 677 000 |
| | *EUR* | *4 947 771* |

([1]) *Gemeinschaftsaufgabe: Förderung der regionalen Wirtschaftsaufgabe, 26. Rahmenplan* [26. okvirni načrt za skupno zvezno vlado/deželna shema za izboljšanje regionalnih gospodarskih struktur].
([2]) Zakon Investitionszulagengesetz.
([3]) Družba za tvegani kapital (*Wagnisbeteiligungsgesellschaft*).
([4]) Direktiva *Richtlinie zur Förderung von Konsolidierungsbeteiligungen im Mittelstand (Sachsen-Anhalt).*
([5]) Deželna družba za pospeševanje (*Landesförderinstitut*).
([6]) Konsolidacijski sklad *Konsolidierungsfond des Landes Sachsen-Anhalt*.
([7]) *Bundesanstalt für vereinigungsbedingte Sonderaufgaben*.

([4]) Glej opombo 1.

*Tabela 2*

**Zasebni prispevki za prestrukturiranje**

*(v DEM)*

| | | |
|---|---|---|
| 6. | Kapitalski vložek | 500 000 |
| 7. | Posojilo KfW | 2 750 000 |
| 8. | Kredit NordLB | 2 000 000 |
| 9. | Sporazum o finančnem leasingu | 1 179 000 |
| 10. | Denarni tok | 354 000 |
| | **Skupaj** DEM | 6 783 000 |
| | *EUR* | *3 468 093* |

| | |
|---|---|
| **Skupna vrednost** (tabeli 1+2) DEM | ***16 460 000*** |
| **EUR** | ***8 415 864*** |

(14) Ker je Nemčija navedla, da so bili ukrepi št. 1–4 iz tabele 1 odobreni v skladu s programi pomoči, te pa je že prej odobrila Komisija, je bilo sprva mišljeno, da bodo navedeni ukrepi predstavljali obstoječo pomoč ter zato niso bili ocenjeni med uradno preiskavo, sproženo 13. julija 2000. Zato je bil sprva le ukrep št. 5 obravnavan kot *ad hoc* pomoč za prestrukturiranje, za katero je bilo treba oceniti združljivost s skupnim trgom.

(15) Dne 17. oktobra 2001 je Komisija sprejela Odločbo 2002/377/ES o *ad hoc* pomoči, ki je znašala 1 022 584 EUR (2 milijona DEM), kar je bilo ocenjeno na osnovi Smernic Skupnosti glede državnih pomoči za reševanje in prestrukturiranje podjetij v težavah ([5]) iz leta 1994 (v nadaljevanju: smernice iz leta 1994). V tej odločbi je Komisija zaključila, da je bila *ad hoc* pomoč za prestrukturiranje NHW nezdružljiva s skupnim trgom.

(16) Ukrepi št. 7, 8 in 9 iz tabele 2 med ocenjevanjem niso bili upoštevani kot zasebni prispevki, saj Nemčija kljub zahtevi po podatkih iz člena 10 Uredbe Sveta (ES) 659/1999 z dne 22. marca 1999 o določitvi podrobnih pravil za uporabo člena 93 Pogodbe ES ([6]) ni priskrbela podatkov, potrebnih za preverjanje, ali so bili ti ukrepi odobreni pod tržnimi pogoji.

(17) Istega dne, kot je bila sprejeta Odločba 2002/377/ES glede ukrepa št. 5, je Komisija sprejela odločbo, s katero je uradno preiskavo po členu 88(2) Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti razširila še na ukrepa št. 3 in 4 iz tabele 1, pri katerih gre za znesek 1 402 985 EUR (2 744 000 DEM). Kot je bilo pojasnjeno zgoraj, sta bila ukrepa del istega programa prestrukturiranja kot ukrep, ocenjen v Odločbi 2002/377/ES, vendar ju zaradi formalnih razlogov ni bilo mogoče vključiti v prvotno ocenjevanje, saj naj bi bila odobrena v sklopu programov pomoči, ki jih je potrdila Komisija, in ju je bilo zato treba obravnavati kot obstoječo pomoč. V kolikor ukrep predstavlja obstoječo pomoč, ga ni mogoče posamezno ocenjevati v skladu s členom 88(2), saj se ukrepe načeloma obravnava kot že potrjene.

(18) V odločbi o razširitvi uradne preiskave je Komisija zaključila, da pomoči v znesku 1 402 985 EUR (2 744 000 DEM) niso združljive z merili prej odobrenih programov pomoči in jih je treba dejansko obravnavati kot *ad hoc* pomoči za program prestrukturiranja, ki mora biti – podobno kot prej ocenjena *ad hoc* pomoč – skladna z odstopanji, predvidenimi za odobritev pomoči za prestrukturiranje.

([5]) UL C 368, 23.12.1994, str. 12.
([6]) UL L 83, 27.3.1999, str. 1. Uredba, kakor je bila nazadnje spremenjena z Aktom o pristopu iz leta 2003.

III. **Pripombe Nemčije**

(19) Nemčija je v pismu z dne 14. oktobra 2003 predložila dodatne podatke glede domnevno zasebnih prispevkov za prestrukturiranje (ukrepi št. 7, 8 in 9, navedeni v tabeli 2). Glede na te podatke:

(a) je ukrep št. 7 vseboval subvencijo obresti v znesku 2 812 EUR (5 500 DEM);

(b) je ukrep št. 8 vseboval subvencijo obresti v znesku 8 684 EUR (16 985 DEM);

(c) ukrep št. 9 ni bil izveden.

IV. **OCENA POMOČI**

(20) Člen 87(1) Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti določa, da je kakršna koli vrsta pomoči, odobrena iz državnih sredstev za posamezna podjetja, nezdružljiva s skupnim trgom, če izkrivlja ali bi lahko izkrivljala konkurenco, kolikor prizadene trgovino med državami članicami. Ukrepi s področja, ki ga zajema člen 87(1) Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti, ki ne predstavljajo obstoječe pomoči, so na splošno nezdružljivi s skupnim trgom, razen če izpolnjujejo pogoje za izjemo iz člena 87(2) ali člena 87(3) Pogodbe ES.

1. **Državna pomoč**

(21) Komisija ugotavlja, da subvenciji obresti, ki ju vsebujeta ukrepa št. 7 in 8 iz tabele 2, skupaj znašata 11 496 EUR in sta torej pod pragom za minimalno (*de minimis*) pomoč, predvidenim v Uredbi Komisije (ES) 69/2001 z dne 12. januarja 2001 o uporabi členov 87 in 88 Pogodbe ES pri *de minimis* pomoči ([7]). Navedenih ukrepov posledično znotraj te odločbe ni več potrebno pregledati.

(22) Ukrepa št. 3 in 4, posojili v vrednosti 1 402 985 EUR, dejansko nista pokrita z obstoječimi programi pomoči, ki jih je omenila Nemčija. Zaradi razlogov, že navedenih v sklepu o sprožitvi postopka, ju je treba upoštevati kot *ad hoc* pomoč za prestrukturiranje NHW.

(23) Posojili je odobrila Nemčija za financiranje prestrukturiranja NHW, podjetja v težavah. S tem je bila določenemu podjetju dodeljena ekonomska podpora, ki je to pod normalnimi tržnimi pogoji ne bi dobilo. Po svoji naravi lahko takšni ukrepi ogrozijo konkurenco. Glede na naravo in obstoj meddržavne trgovine znotraj skupnega trga v sektorjih, v katerih je dejaven prejemnik pomoči, spadajo ti finančni ukrepi v področje člena 87(1) Pogodbe o ustanovitvi ES in torej predstavljajo državno pomoč.

2. **Določbe o odstopanju po členu 87 Pogodbe ES**

(24) Člen 87(2) in (3) postavlja pogoje, pod katerimi je pomoč združljiva ali pa se jo lahko obravnava kot združljivo s skupnim trgom.

(25) Posojili sta bili – tako kot drugi ukrepi za prestrukturiranje, ocenjeni v Odločbi Komisije 2002/377/ES – odobreni z namenom financiranja prestrukturiranja NHW med letoma 1996 in 1999. Torej morata biti obe posojili, tako kot že prej navedeni ukrepi, ocenjeni v skladu s pogoji Smernic Skupnosti o državni pomoči za reševanje in prestrukturiranje podjetij v težavah, kjer je Komisija določila podrobne pogoje za ugodno izvrševanje svojih pooblastil po členu 87(3)(c) Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti. Čeprav ima podjetje sedež v regiji, ki je upravičena do podpore, je treba *ad hoc* pomoči za podjetja v težavah oceniti v skladu s temi smernicami tudi, če se upošteva potrebe razvoja regije. Zlasti mora biti rezultat prestrukturiranja gospodarsko uspešno podjetje, ki bo brez potrebe po dodatni pomoči prispevalo k razvoju regijed ([8]).

([7]) UL L 10, 13.1.2001, str. 30.
([8]) Glej točko 3.2.3 smernic iz leta 1994.

(26) Kot že ugotovljeno v Odločbi 2002/377/ES, je bila po navedbah Nemčije celotna pomoč dodeljena prejemniku pred objavo Smernic Skupnosti glede državnih pomoči za reševanje in prestrukturiranje podjetij v težavah ([9]) iz leta 1999 (smernice iz leta 1999). Zato je treba v skladu s točko 7.5 smernic iz leta 1999 uporabiti za zadevne ukrepe smernice iz leta 1994.

(27) Treba je opozoriti, da so ukrepi del načrta prestrukturiranja, ki ga je Komisija že ocenila v Odločbi 2002/377/ES.

(a) *Oživitev podjetja*

(28) V skladu s smernicami iz leta 1994 mora načrt prestrukturiranja v razumnem časovnem obdobju voditi k dolgoročni oživitvi podjetja; po tem mora biti podjetje sposobno za samostojen spopad s konkurenco na trgu.

(29) Komisija je v Odločbi 2002/377/ES o pomoči za prestrukturiranje že ocenila to merilo in ugotovila, da merilo za oživitev, kot ga določajo smernice iz leta 1994, ni bilo v celoti izpolnjeno, saj načrt prestrukturiranja ni bil ocenjen kot primeren za vzpostavitev dolgoročnega preživetja podjetja. Ta sklep je temeljil na naslednjih ugotovitvah:

(a) prihodki, ki jih je predvidel načrt, so bili precenjeni;

(b) načrt se ni primerno lotil režijskih stroškov – enega izmed razlogov za prvotni neuspeh;

(c) zmanjšanje zaposlenih z 203 na 177 ni zadostovalo za zmanjšanje stroškov za zaposlene;

(d) drugi operativni stroški, predvideni v načrtu, zlasti visoki stroški vzdrževanja, so bili previsoki.

(30) Ker sta bili posojili odobreni za isto prestrukturiranje in na podlagi istega načrta prestrukturiranja, lahko Komisija le še ponovi svoje ugotovitve, da načrt ni zagotovil oživitve podjetja.

(b) *Izogibanje izkrivljanju konkurence*

(31) Še en pogoj iz smernic iz leta 1994 je, da je treba, kolikor je le mogoče, izravnati škodljive vplive pomoči na konkurenco. V kolikor je podjetje prisotno na trgih s presežnimi zmogljivostmi, je treba zmanjšati zmogljivosti.

(32) V zvezi s tem je treba opozoriti, da je bilo mišljeno, da bo NHW – kot je že dokazano v Odločbi 2002/377/ES – v času, ko je bila pomoč odobrena, obravnavana kot MSP (mala in srednja podjetja). V skladu s smernicami iz leta 1994 ima Komisija v zvezi z zmanjševanjem zmogljivosti manj restriktiven pristop do dodeljevanja pomoči za prestrukturiranje MSP ([10]).

(33) Komisija, glede na to, da je bila pomoč odobrena MSP z zelo nizkim tržnim deležem, ugotavlja, da pomoč, odobrena NHW, ne bi mogla pretirano izkriviti konkurence v smislu smernic iz leta 1994.

([9]) UL C 288, 9.10.1999, str. 2.
([10]) Točka 3.2.4 smernic.

(c) *Sorazmernost stroškov in koristi prestrukturiranja*

(34) Smernice iz leta 1994 zahtevajo, da mora biti pomoč omejena na najmanjši obseg, potreben za izvedbo prestrukturiranja.

(35) Komisija je v Odločbi 2002/377/ES ugotovila, da merilo sorazmernosti ni bilo spoštovano v dveh ozirih.

(36) Po eni strani mora prejemnik pomoči zaradi zahteve po sorazmernosti zagotoviti pomemben prispevek k stroškom prestrukturiranja iz lastnih sredstev ali iz zunanjih sredstev po tržnih cenah. Iz podatkov na voljo je razvidno, da je vlagatelj dejansko zagotovil prispevek v višini 0,5 milijonov DEM. Ker med preiskavo niso bili sporočeni nobeni dodatni podatki o pogojih finančnega leasinga (ukrep 9 iz tabele 2), Komisija ni mogla presoditi, ali je šlo pri tem za prispevek po tržnih pogojih. Ne glede na to, je bila presoja finančnega leasinga za oceno pomembnosti prispevka prejemnika pomoči obravnavana kot nebistvena.

(37) Poleg tega drugih prispevkov ni bilo mogoče obravnavati kot prispevke prejemnika pomoči. Ker kljub odredbi o predložitvi podatkov niso bili sporočeni nobeni dodatni podatki o posojilu KFW (ukrep 7 iz tabele 2), Komisija ni mogla presoditi, ali gre pri tem za prispevke po tržnih pogojih. Enaki razlogi veljajo za posojilo Nord LB (ukrep 8 iz tabele 2). Denarni tok (ukrep 10 iz tabele 2) se ne more obravnavati kot prispevek prejemnika. Denarni tok je bil večinoma pridobljen iz prejšnjih državnih pomoči. Poleg tega denarni tok leta 1996, v času, ko je bil načrt prestrukturiranja oblikovan, še ni bil pridobljen in je bil zato negotov.

(38) Posledično ti prispevki ne morejo biti obravnavani kot prispevki prejemnika in zato ne morejo biti upoštevani pri ocenjevanju sorazmernosti pomoči. V skladu s tem so znašali skupni stroški prestrukturiranja 16,49 milijonov DEM, h katerim so državni organi prispevali 9,707 milijonov DEM oz. 58,9 % in vlagatelj 1,679 milijonov DEM oz. 10,2 % (ali morda celo samo 0,5 milijonov DEM oziroma 3 %). Zaradi teh okoliščin je Komisija sklenila, da prispevek prejemnika ne more biti obravnavan kot pomemben v smislu smernic iz leta 1994.

(39) Glede na zadnje podatke, ki jih je posredovala Nemčija, ukrep št. 9 iz tabele 2 nikoli ni bil izveden. Iz tega sledi, da v nasprotju z navedbami in trditvami v Odločbi 2002/377/ES za prestrukturiranje ni bil zagotovljen noben prispevek v tem znesku.

(40) Glede na zadnje podatke sta bila ukrepa št. 7 in 8 iz tabele 2, ki znašata 2 428 636 EUR (4 750 000 DEM), javno refinancirana in sta vsebovala subvencijo obresti v vrednosti 11 496 EUR. Zato takšni ukrepi, povezani z javnimi subvencijami, ne morejo biti šteti kot zasebni prispevki.

(41) Posledično je ob upoštevanju zadnjih podatkov še več razlogov, da se prispevke prejemnika ne obravnava kot pomembne v smislu smernic iz leta 1994.

(42) Po drugi strani iz merila sorazmernosti iz smernic iz leta 1994 sledi, da se lahko pomoči dodeli naložbam samo, kadar so te bistvene za prestrukturiranje. Sicer pomoč ni omejena na potrebni minimum. V sklepu o sprožitvi postopka je Komisija izrazila dvom glede tega, ali je bila pomoč omejena na potrebni minimum, saj je podjetje med prestrukturiranjem pridobilo 20 % udeležbo v podjetju Eisenguss Torgelow GmbH. Ker kljub odredbi o predložitvi podatkov niso bili sporočeni nobeni podatki o ozadju te udeležbe, Komisija ni mogla presoditi, ali je bila ta pridobitev bistvena za prestrukturiranje leta 1996. Zato je Komisija v Odločbi 2002/377/ES ugotovila, da pomoč ni bila omejena na minimum. Ta presoja mora biti potrjena v tej odločbi.

V. **SKLEP**

(43) Glede na zgoraj navedeno se lahko ugotovi, da pomoči, dodeljene NHW ne ustrezajo zahtevam po sorazmernosti in niso bile povezane z uresničljivim načrtom prestrukturiranja, ki bi podjetju omogočalo obstoj v konkurenčni tekmi po prestrukturiranju. Zato Komisija ugotavlja, da pomoč ne izpolnjuje pogojev, navedenih v smernicah iz leta 1994 in je torej nezdružljiva s skupnim trgom –

SPREJELA NASLEDNJO ODLOČBO:

*Člen 1*

Državna pomoč v vrednosti 1 402 985 EUR, ki jo je Nemčija v obliki posojila družbe za tvegani kapital (*Wagnisbeteiligungsgesellschaft*) in deželne družbe za pospeševanje (*Landesförderinstitut*) dodelila v korist Neue Harzer Werke GmbH, je nezdružljiva s skupnim trgom.

*Člen 2*

1. Nemčija mora sprejeti vse potrebne ukrepe, da bo od prejemnika izterjala pomoč, na katero se nanaša člen 1 in ki je bila prejemniku nezakonito dana na voljo.

2. Izterjava mora biti izvršena brez odlašanja in v skladu s postopki, predvidenimi z nacionalno zakonodajo, pod pogojem, da ti omogočajo takojšnjo in učinkovito izvrševanje odločbe. Pomoč, ki naj se izterja, mora vsebovati tudi obresti od dne, ko je bila dodeljena prejemniku, do dneva izterjave. Obrestna mera se izračuna na podlagi referenčne mere, ki se uporablja za izračun ekvivalenta subvencije regionalne pomoči.

*Člen 3*

Nemčija obvesti Komisijo v dveh mesecih od uradne objave te odločbe o ukrepih, ki jih je sprejela za uskladitev s to odločbo.

*Člen 4*

Ta odločba je naslovljena na Zvezno republiko Nemčijo.

V Bruslju, 10. decembra 2003

*Za Komisijo*
Mario MONTI
*Član Komisije*